

בבא מציעא ח'

רמב"ח א' ז"א המגביה מציאה אמר רמי בר חמא, ממה שאומרת המשנה ששנים לחברו קנה חברו שהגביהו מציאה קנו אותה ויחלוקו, משמע שאומרים 'המגביה מציאה לחברו קנה חברו', וכל אחד מגביה על דעת שחברו יקנה את חציה. מפני שאם המגביה מציאה לחברו חברו לא קנה, מה שזה מחזיק יעשה כמו שמונח עדיין על גבי הקרקע, וכן מה שזה מחזיק הוא כמו שמונח על גבי קרקע, ואחר יכול לחטפה מידם.

ואמר רבא, אפשר לומר שבכל מקום שהמגביה מציאה לחברו לא קנה חברו, כיון שהוא תופס לבעל חוב במקום שחב לאחרים. ובשנים שהגביהו מציאה ביחד יחלוקו, שאומרים מתוך שהוא זוכה לעצמו הוא זוכה לחברו. והראיה לכך היא, שאם אמר לשלוחו צא וגנוב לי המשלח פטור מכפל, שהרי 'אין שליח לדבר עבירה'. ושותפים שגנבו⁷⁵ חייבים, מפני שאומרים 'מיגו דזכי לנפשיה זכי לחבריה'!

רבא אמר כשאמ' מיגו דזכי לנפשיה חרש ופקח שהגביהו מציאה פקח לא קנה חרש קנה במיגו ופקח שהגביהו מציאה, אפילו שהגביהה של חרש אינה הגביהה לקנות אלא מדרבנן מפני דרכי שלום. שניהם קנו את המציאה, מתוך שהחרש קנה גם הפקח קנה. ושאלת הגמרא, הרי החרש קנה מפני שבן דעת הגביה אותה עבורו, אבל מדוע הפקח קנה, הרי הגביהה של חרש אינה הגביהה אלא מפני דרכי שלום? אלא יש לומר, שהחרש קנה, אבל הפקח לא קנה. והחרש קנה במיגו, למרות שהפקח שזכה עבורו לא זכה לעצמו, ואי אפשר לומר בו 'מיגו דזכי לנפשיה זכי לחבריה', מיגו ששני חרשים שהגביהו מציאה קנו⁷⁶, גם חרש שפקח הגביה עבורו קנה.

והגמ' אומרת מתוך שהפקח לא זכה החרש לא זכה והגמ' אומרת מתוך שהפקח לא זכה החרש לא זכה. המגביה מציאה לחברו קנה חברו, דבר זה הוא רק כשהגביה את המציאה על דעת חברו. אבל הפקח שהגביה את המציאה על מנת שהוא עצמו יזכה, האם הוא מגביה אותה עבור חברו, גם אם הוא עצמו לא זכה בה? אלא יש לומר, מתוך שהפקח לא זכה, גם החרש לא זכה. ואם תאמר במה הוא שונה משני חרשים?. יש לומר ששם חכמים תקנו להם קנין כדי שלא יבואו למריבה עם החוטפים מהם. אבל כאן החרש לא יבוא לריב, מפני שיאמר, אם הפקח לא קונה האם אני אקנה!.

75 רש"י מפרש בשותף שהוציא לדעתו ולדעת חברו. התוס' הקשו שהגמרא בב"ק ע"ח מדברת בטביחה. אלא מפרש כששניהם הגביהו ביחד כמו שמרבים בב"ק ע"א מתחת לרבות את השליח. תוס'.

76 התוס' הקשו אולי לא אומרים שני מיגו, והרי שני חרשים קנו רק מטעם מיגו דזכי לנפשיה זכי לחבריה. תוס'.

א"א לומר שרמב"ח דייק ממה שאל רב אחא בנו של רב אידי את רב אשי, מהיכן ששנינו שנים אוחזין

הוא הדיוקן של רמי בר חמא שהמגביה מציאה לחברו קנה חברו? אם מהרישא שנים אוחזין בטלית, הרי שם זה אומר כולה שלי ואני הגבחתיה, וזה אומר כולה שלי ואני הגבחתיה. ואיך אפשר לומר שאחר יכול לבוא ולקחתה, הרי כל אחד מהם יאמר לו אני הגבחתיה לבדי ואיני מגביה לחברי⁷⁷? אלא הדיוקן של רמי בר חמא הוא ממה ששנינו, זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי. והיא משנה יתירה, אלא המשנה באה לומר שהמגביה מציאה לחברו קנה חברו. שואלת הגמרא, הרי הגמרא אמרה שהרישא מדברת במציאה, והסיפא במקח וממכר ואינה משנה יתירה?

ולא ממה ששנינו זה אומר חציה שלי ולא הראיה מהסיפא, זה אומר כולה שלי וזה אומר חציה שלי, ולכאורה זה מיותר⁷⁸, אלא היא באה ללמד שהמגביה מציאה לחברו קנה חברו. שואלת הגמרא, מנין שהסיפא היא במציאה, אולי היא במקח וממכר. והחידוש בה הוא שלא נאמר שזה שאומר חציה שלי יהיה כמשיב אבידה ויהיה נאמן שהחצי שלו. שיתכן והוא מערים במה שאומר חציה שלי, מפני שאם יאמר כולה שלי יהיה חייב שבועה. ואם יאמר חציה שלי יהיה נאמן כמשיב אבידה ויפטר משבועה? אלא אמר רמי בר חמא שלומדים שהמגביה מציאה לחברו קנה חברו ממה ששנינו, היו שנים רוכבים על גבי בהמה, שהיא משנה יתירה, שבאה ללמד שהמגביה מציאה לחברו קנה חברו.

אלא ממה ששנינו בזמן שהם מודים או שיש להם עדים חולקין בלא שבועה הרוכב קנה? אלא הראיה היא מהסיפא, בזמן שהם מודים או שיש להם עדים, חולקין בלא שבועה. אם מדובר במקח וממכר, האם צריך לומר זאת? אלא מדובר במציאה, והמשנה באה לומר שאומרים 'המגביה מציאה לחברו קנה חברו'. ורבא אמר, שאין מכאן ראיה, והמשנה היתירה באה לומר שכאשר אחד זוכה לעצמו, אומרים 'מיגו דזכי לנפשיה זכי גמי לחבריה'!

שמואל אמר ב' דברים רכוב ומנהיג א' מהם קונה וא' לא ורב יהודה הסתפק איזה קונה מנהיג. באחד אמר לי שקונה, ובאחד אמר לי שאינו קונה, ואם בא אחר וחטפה ממנו ומשך אותה, היא שלו. ואיני יודע באיזה מהם אמר שקונה, ובאיזה אמר שאינו קונה. שואלת הגמרא, אם מדובר במנהיג לבד, וברוכב לבד האם יש

77 ורק השני שמחזיק בה יכול לטעון כנכגדו שהוא הגביה אבל מה אחר שאינו מחזיק בה יכול לטעון? רש"י.
78 יש שלא גורסים הא תו למה לי, מפני שהראיה אינה מהיתור אלא מהמשנה עצמה שזה שאומר חציה שלי אומר שהוא הגביה ביחד עם חברו. והיה אפשר לדחות שהוא אומר תפסתיה חציה בידי או שהגבתי כולה לזכות בחציה. אבל עדיין היו מדייקים מהיתור ולכן תירצו שמדובר במקח וממכר. ולפי הספרים שגרסו הא תו למה לי הקשיה היתה מהדיוק. תוס'.

מי שאומר שמנהיג לבדו אינו קונה⁷⁹! הרי הוא משך את הבהמה ובהמה נקנית במשיכה. אלא אם אפשר לומר שאחד מהם אינו קונה רכוב אינו קונה⁸⁰. אלא הספק הוא ברכוב במקום מנהיג. ורב יהודה הסתפק מי מהם עדיף? האם הרכוב עדיף מפני שהוא תפוס בבהמה⁸¹, או שהמנהיג עדיף מפני שהבהמה הולכת מחמתו⁸².

המנהיג סופג את הארבעים ונחלקו ביושב בקרון וסופג את הארבעים, והיושב בקרון ששור וחמור מושכים סופג את הארבעים, רבי מאיר פוטר את היושב בקרון, מפני שהוא סובר שהיושב בקרון אינו עושה דבר. וממה ששמואל הפך את דברי התנאים ושנה שחכמים פוטרם את היושב בקרון, ראייה שרכוב אינו עושה מעשה אינו קונה לבדו⁸³, וכל שכן שרכוב אינו קונה במקום מנהיג. ואמר אביי לרב יוסף, פעמים רבות אמרת לנו דבר זה, ולא אמרת לנו זאת משמו של רב יהודה, אלא משמך לפשוט את ספקו של רב יהודה.

יושב אינו תופס במוסירה ורכוב תופס במוסירה ויהודה כיצד פושט מר את הספק ברכוב מיושב? היושב אינו תופס במוסירה והרכוב תופס במוסירה. ואמר לי רב יהודה, רב ושמואל אמרו שניהם, מוסירה אינו קונה במציאה עד שתעקור יד ורגל⁸⁴. ויש אומרים שאביי שאל את רב יוסף כיצד הוא פושט את הספק ברכוב מיושב? היושב אינו תופס במוסירה והרכוב תופס במוסירה. אמר לו רב יוסף, כך שנה אידי, מוסירה אינו קונה. וכן אמר רב חלבו בשם רב הונא מוסירה מחבירו קנה, במציאה ובנכסי הגר לא קנה. ואמר רבא, אידי הסביר לי את הלשון מוסירה. כאדם המוסר לחבירו. כשקונה מחבירו שמסר לו מוסירה קונה. אבל במציאה ובנכסי הגר מי מסר לו, ומוסירה אינה קונה.

או אחד רוכב ואחד מנהיג יחלוקו ברכוב שמנהיג ברגליו על גבי בהמה או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג וכו'. אם המשנה היא כרבי מאיר, אם יושב קונה לרבי מאיר אין צריכים לומר שרכוב

79 אע"ג שלר"ש בהמה אינה נקנית אלא בהגבהה הקשה מכה סתם משנה, אחד רכוב ואחד מנהיג. תוס'.

80 ואת המשנה של אחד רוכב ואחד מנהיג מעמידים לקמן במנהיג ברגליו. תוס'.

81 לא במה שתפוס ברגליו או במה שיושב אלא במה שתופס במוסירה. וצ"ל שהיא הולכת מעט מחמתו. תוס'.

82 יותר מאשר היא הולכת מחמת הרכוב. שהרי לענין כלאים הדבר תלוי במה שהולכת מחמתו ולענין קנין במה שתופס בה. התוס' הקשו שנפשוט מהמשנה שמנהיג קונה במקום רכוב ואם מדובר ברכוב שמנהיג ברגליו כ"ש שמנהיג קונה במקום רכוב בלבד. וי"ל שמהמשנה אין להוכיח שמנהיג קונה במקום רכוב שאפ' אינו קונה הוא נקרא מוחזק, כיון שמנהיג קונה שלא במקום רכוב. הוא נקרא מוחזק אפ' במקום רכוב. תוס'.

83 רב יהודה היה מסופק אם שמע משמואל ברכוב לבד ובמנהיג לבד, ואז פשוט לו שרכוב הוא שאינו קונה. או ששמע ברכוב במקום מנהיג ואז יש לו ספק מי מהם קנה. תוס'.

84 ואע"פ שבהמה גסה נקנית במסירה במציאה מוסירה אינה קונה. רש"י.

קונה. אלא המשנה היא כחכמים. וראייה מהמשנה שרוכב קונה. ורק היושב בקרון פטור לחכמים אבל לא הרוכב. וקשה על רב יהודה שפשט רוכב מיושב? מבארת הגמרא, שמדובר ברוכב שמנהיג ברגליו, שקנה את הבהמה במשיכה, כשבועט בה והיא הולכת מחמתו. שואלת הגמרא, הרי גם הוא מנהיג, והיה צריך לשנות, או שהיו שניהם מנהיגים? עונה הגמרא, שהמשנה באה ללמד שיש שני סוגי מנהיגים. ואם המשנה היתה אומרת שכששניהם מנהיגים יחלוקו היינו אומרים שרק כאשר שניהם מנהיגים יחלוקו. אבל כאשר אחד מהם רוכב הוא עדיף, מפני שהוא גם מנהיג וגם תופס בבהמה⁸⁵. והמשנה אומרת שגם הרוכב וגם המנהיג מוחזקים בבהמה⁸⁶.

---

85 חזקתו עדיפה ויבטל את חזקת המנהיג. תוס'.

86 אבל אין לפרש רכוב עדיף ויבטל את קנין המנהיג, קמ"ל ששניהם קונים ביחד. מפני שאפ' אם מנהיג לא היה קונה במקום הרכוב נקרא מוחזק מפני שמניג לבדו קונה. ולעיל שהקשו יושב קני רכוב מיבעיא לא תירצו שחידש שחזקת הרכוב לא מבטלת את חזקת המנהיג. מפני שפשוט שחזקת רוכב שאינו מנהיג ברגליו אינה מבטלת את חזקת המנהיג. תוס'.

